

Versterking kernkwaliteiten Halsaf.

Halsaf ligt in deelgebied 38 De Liemers. De delen waarin de ontwikkelingen op Halsaf plaatsvinden liggen in de GO zone.

De kernkwaliteiten voor deze GO zone zijn:

- Heideontginnings- kampen- en essenlandschap in het oosten; kom- en broekontginningen in het westen; dicht en kleinschalig in het oosten, steeds opener naar het westen; overgangen naar Montferland en het Rijnstrangengebied
- leefgebied das
- leefgebied steenuil
- cultuurhistorische waarden van de landgoederen, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels, en boerderijen
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, drinkwater, waterberging
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

De A parel Kwartiersedijk ligt op 1,5 kilometer afstand van de locatie Halsaf.

De ontwikkeldoelen voor de GO zone in dit gebied zijn: voor Halsaf:

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schrale graslanden
- ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen, moerassen en cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor vissen, reptielen en amfibieën
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. parken, kastelen, andere landgoedelementen, ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
- ontwikkeling houtproductie en andere ecosysteemdiensten

Om de ontwikkeling op Halsaf mogelijk te maken dienen de kernkwaliteiten te worden behouden en worden versterkt. De versterking van de kernkwaliteiten vindt plaats door een vijftal maatregelen door te voeren:

- Herstel padenstructuur kleine wandelpark in twee fasen totale lengte van 660 meter.
- Omvorming van bestaand grasland kleine weide naar natuurlijk schraal grasland, oppervlak 5750 m²
- Omvorming van bestaand grasland met bomen naar natuurlijk grasland met bomen oppervlak 2580 m²
- Herstel van een oude meidoornhaag met een lengte van 320 m¹

Het herstel van de padenstructuur in het wandelpark is in twee fasen opgeknipt. Fase 1 betreft het herstel op het eiland rondom de Duiventoren, fase 2 het herstel in het bestaande grasland met bomen.

Het grasland is opgeknipt in twee delen om het herstel van de het oude bomensortiment op Halsaf op termijn mogelijk te houden. In het deel dat is aangemerkt als toekomstig natuurlijk grasland met bomen staan nog bomen uit de Gimbornperiode rond 1900 waarbij destijds vele bijzondere boomsoorten op Halsaf zijn aangeplant. Het is de bedoeling om op termijn deze bomenrijkdom te behouden en te versterken.

Omschrijving	Versteeking kernkwaliteit ¹	Oppervlakte / lengte	Toekomstig beheer
Padenstructuur fase 1	4	245 m1	Licht schoffelen en aanvullen indien nodig
Padenstructuur fase 2	4	415 m1	Licht schoffelen en aanvullen indien nodig
Natuurlijk grasland	1,2,3	5750 m2	Hooiland beheer één keer maaien juli met na beweiding
Natuurlijk grasland met bomen	1,2,3	2580 m2	Hooiland beheer één keer maaien juli met na beweiding
Haag	1,2,3,4	320 m1	Meidoorn vlechteg

Padenstructuur fase 1

Naar het eiland met de Duiventoren zijn in het recente verleden twee bruggen opnieuw aangebracht. De paden tussen deze twee herstellde bruggen en de duiventoren zijn nog niet aangelegd. Voor het herstel van deze paden wordt nu een ontheffing aangevraagd.

Padenstructuur fase 2

Vanaf het eiland met de duiventoren voeren twee bruggen de bezoekers naar het resterende deel van het kleine wandelpark. De bruggen zijn hersteld alleen de paden zijn nog niet aanwezig.

- ¹ ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schrale graslanden
- ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen, moerassen en cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor vissen, reptielen en amfibieën
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. parken, kastelen, andere landgoedelementen, ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
- ontwikkeling houtproductie en andere ecosysteemdiensten

Natuurlijk grasland

Het natuurlijke grasland wordt ontwikkeld op de kleine weide en de naastgelegen grond tot aan de grote vijver. De kleine weide blijft een open grasland. Doel is om hier indien dit mogelijk is uiteindelijk tot een stroomdal grasland te komen vergelijkbaar met de A parel Kwartiersedijk. Die 1,5 kilometer verderop ligt.

Het uiteindelijke beheer zal bestaan uit hooilandbeheer waarbij een keer wordt gemaaid en in het najaar een na beweiding plaats vindt met vee.

Door het gebruik in de afgelopen decennia kan het noodzakelijk zijn om in aanloop hiervan een iets intensiever beheer uit te voeren om overtollige voedingsstoffen versneld af te voeren. De ontwikkeling van de grasvegetatie is hierbij leidend.

Natuurlijk grasland met bomen

Het natuurlijke grasland van de kleine weide is opgesplitst om het herstel van de oude bomensamenstelling mogelijk te maken en te houden. Rond 1900 is op Halsaf een uitgebreide collectie bijzondere bomen aangeplant die deels is verdwenen of vervangen door algemenere soorten. Deze bomen zijn in dit deel van het landgoed aanwezig geweest.

Door bladval en schaduw zal het grasland zich hier anders ontwikkelen dan in het opengebied van de kleine weide. Uitgangspunt is wel hetzelfde als bij het natuurlijke grasland op de kleine weide.

Het uiteindelijke beheer zal bestaan uit hooilandbeheer waarbij een keer wordt gemaaid en in het najaar een na beweiding plaats vindt met vee. Mogelijk zal in dit deel van het gebied uiteindelijk gekozen moeten worden voor uitsluitend begrazing, waarbij de vegetatie twee of drie keer per jaar wordt begraasd. De ontwikkeling van de grasvegetatie is hierbij leidend.

Door het gebruik in de afgelopen decennia kan ook hier het noodzakelijk zijn om in aanloop een iets intensiever beheer uit te voeren om overtollige voedingsstoffen versneld af te voeren.

Haag

Op de teen van de dijk staat tussen de kleine weide en de dijk restanten van ene oude meidoornhaag. Deze haag wordt langs het gehele traject als vlechthege hersteld. Hierdoor ontstaat een natuurlijke ondoordringbare afscheiding tussen het natuurlijke grasland en de dijk. In de heg zullen zich in de loop van de jaren ook andere soorten struiken zich vestigen.

